

Několik otázek českého travního a jetelového semenářství

**doc. Ing. Bohumír Cagaš, CSc.
Sdružení pěstitelů travních a jetelových semen
Seminář SPTJS 21. 2. 2019**

Otazník 1 Jak na tom vlastně se semenářstvím trav a jetelů jsme ?

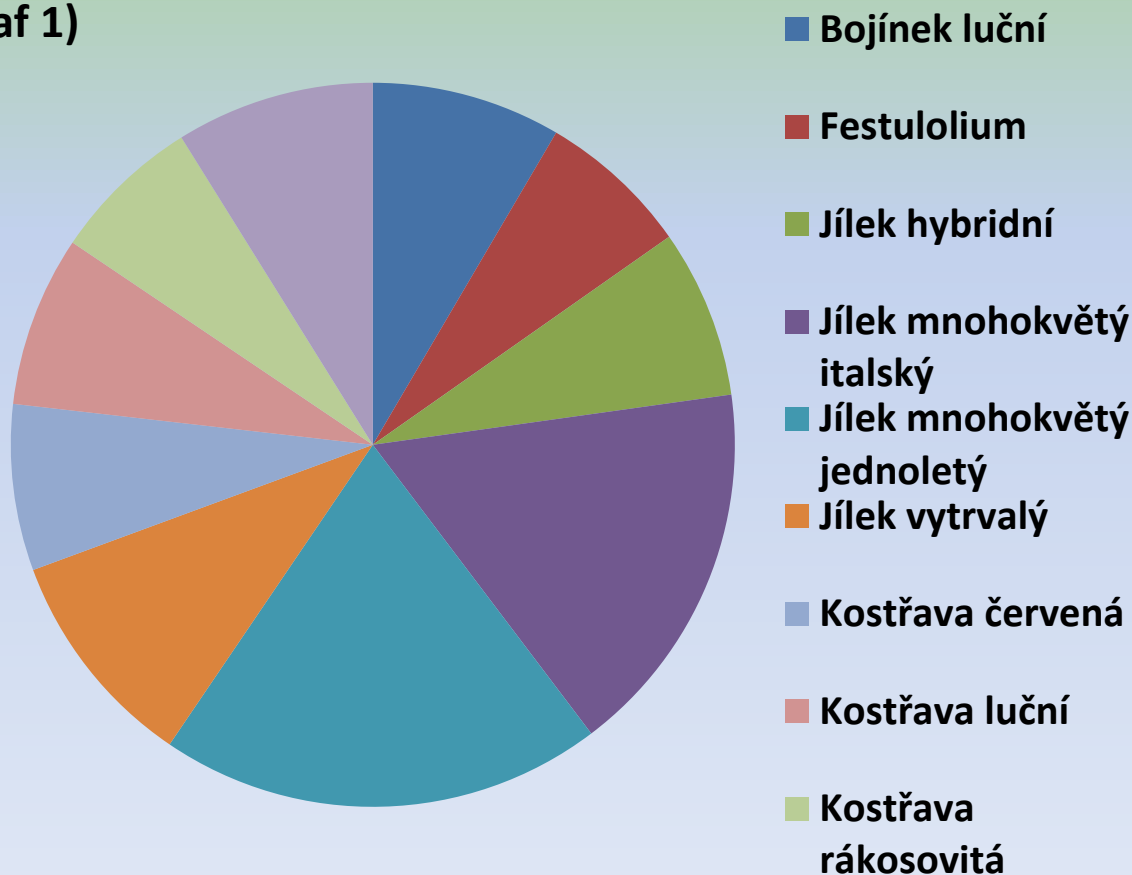
Výroční zpráva ÚKZÚZ 2018 udává stav 2017:

Trávy

- uznaná plocha trav na semeno – 9 946 ha (zvýšení oproti 2016 o 9,5 %)
- produkce certifikovaného osiva – 7 030 tun (zvýšení oproti 2016 o 9,5 %)
- výrazné rozšíření ploch i produkce jílků (o 28 %, resp. 32 % oproti 2016)
- pokles ploch kostřavy luční a festulolií
- absence plochy i uznaného osiva lipnice bahenní

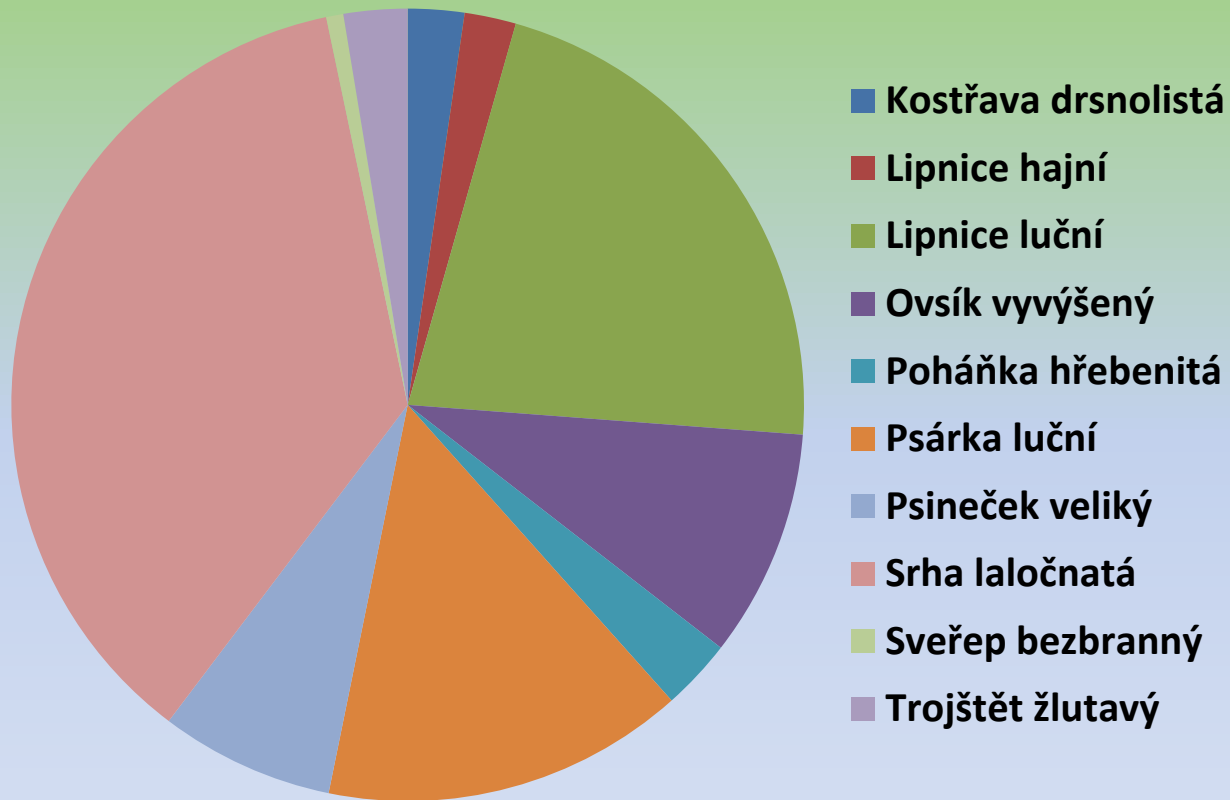
- naši pěstitelé množili 224 odrůd od 19 travních druhů
- řada odrůd registrovaných ve Státní odrůdové knize není využívána, pěstitelé dávají mnohdy přednost odrůdám zapsaných v Evropském katalogu (zahraniční množení)
- základem je ale 9 druhů, které byly pěstovány na 92 % celkové plochy (Graf 1)

Graf 1

- z minoritních 10 druhů jsou nejvýznamnější SL, LL a PL (Graf 2)

Graf 2

- průměrné výnosy byly spíše nižší (Tab.1)
- ale i v r. 2017 byly zaznamenány rekordní výnosy (Tab. 2)

Tab. 2 Nadprůměrné výnosy některých trav v r. 2017

Druh	Odrůda	Výnos semen (kg/ha)
Bojínek luční	Barfleo	588,9
Festulolium	Lenor	1 296,6
Jílek hybridní	Belleek	1 772,6
Jílek mnohokvětý jednoletý	Magnum	1 780,9
Jílek mnohokvětý italský	Porubka	1 596,9
Jílek vytrvalý	Ecologic	1 522,9
Kostřava červená	Musette	1 247,9
Kostřava luční	Preval	548,9
Psárka luční	Zuberská	306,2
Psineček veliký	Rožnovský	340,9
Srha laločnatá	Greenly	1 268,0
Trojštět žlutavý	Horal	165,7

Tab. 1 Průměrné hektarové výnosy u některých trav v letech 2011 - 2016 (kg/ha)

Druh	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bojínek luční	209,9	258,7	419,6	297,5	290,5	344,6	303,9
Festulolium	670,7	574,2	871,8	876,2	550,5	680,7	608,3
Jílek mnohokvětý italský	1 037,5	1 025,6	1 196,5	1 183,2	1 065,8	1 106,8	979,8
Jílek mnohokvětý jednoletý	1 048,7	996,8	1 299,7	1 203,5	1 164,6	1 080,7	1048,1
Jílek vytrvalý	501,4	605,9	784,1	674,9	580,2	662,9	754,7
Kostřava červená	311,7	643,8	299,9	429,7	436,6	517,7	466,5
Kostřava luční	475,2	265,7	674,9	450,8	485,6	424,8	392,5
Lipnice luční	132,0	84,1	230,6	188,6	367,2	330,5	151,5
Psárka luční	168,9	133,0	193,6	187,9	231,1	161,7	258,8
Srha laločnatá	142,4	177,3	299,6	198,8	293,6	345,6	310,5
Trojštět žlutavý	70,2	53,8	48,4	50,7	106,9	310,9	144,7

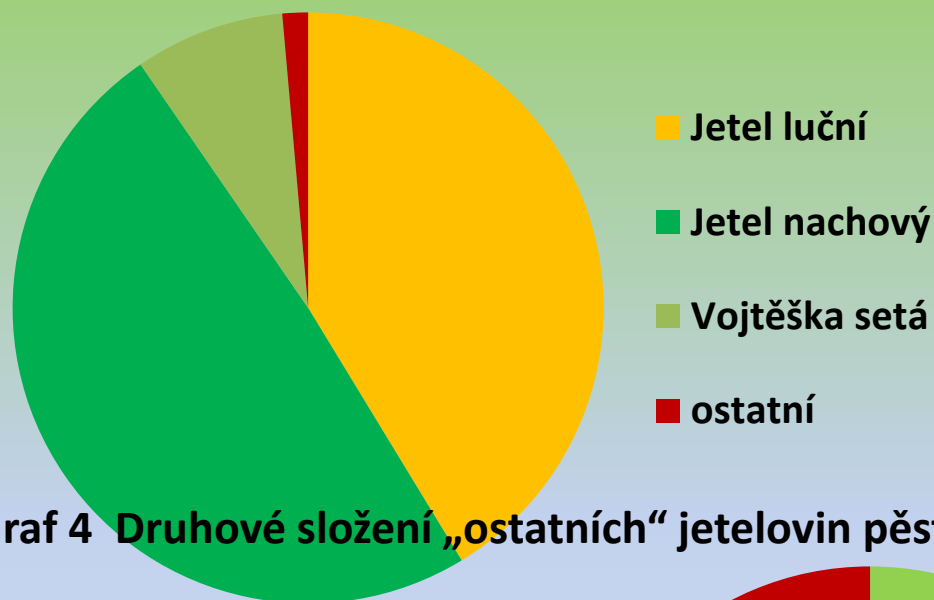

Jeteloviny

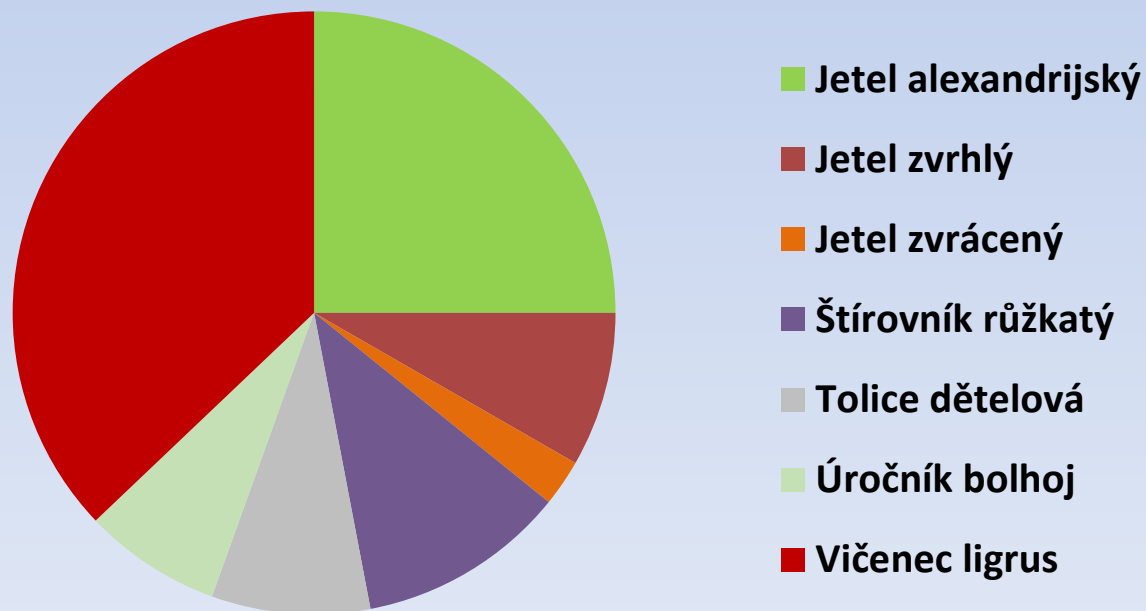
- **uznaná plocha jetelovin na semeno – 16 408 ha (zvýšení oproti 2016 o 35 %)**
- **produkce certifikovaného osiva – 5 400 tun (zvýšení oproti 2016 o 5 %)**
- **dominantní druhy: jetel nachový, jetel luční, vojtěška setá (Graf 3)**
- **minoritní druhy zaujímaly pouze 1,4 % ploch (Graf 4)**
- **další navýšení ploch a produkce semen inkarnátu**
- **jetel plazivý z portfolia pěstovaných druhů u nás zmizel**
- **hektarové výnosy nevybočily z průměru minulých let**

Graf 3 Druhové složení jetelovin pěstovaných na semeno v ČR v r. 2017

Graf 4 Druhové složení „ostatních“ jetelovin pěstovaných na semeno v ČR v r. 2017

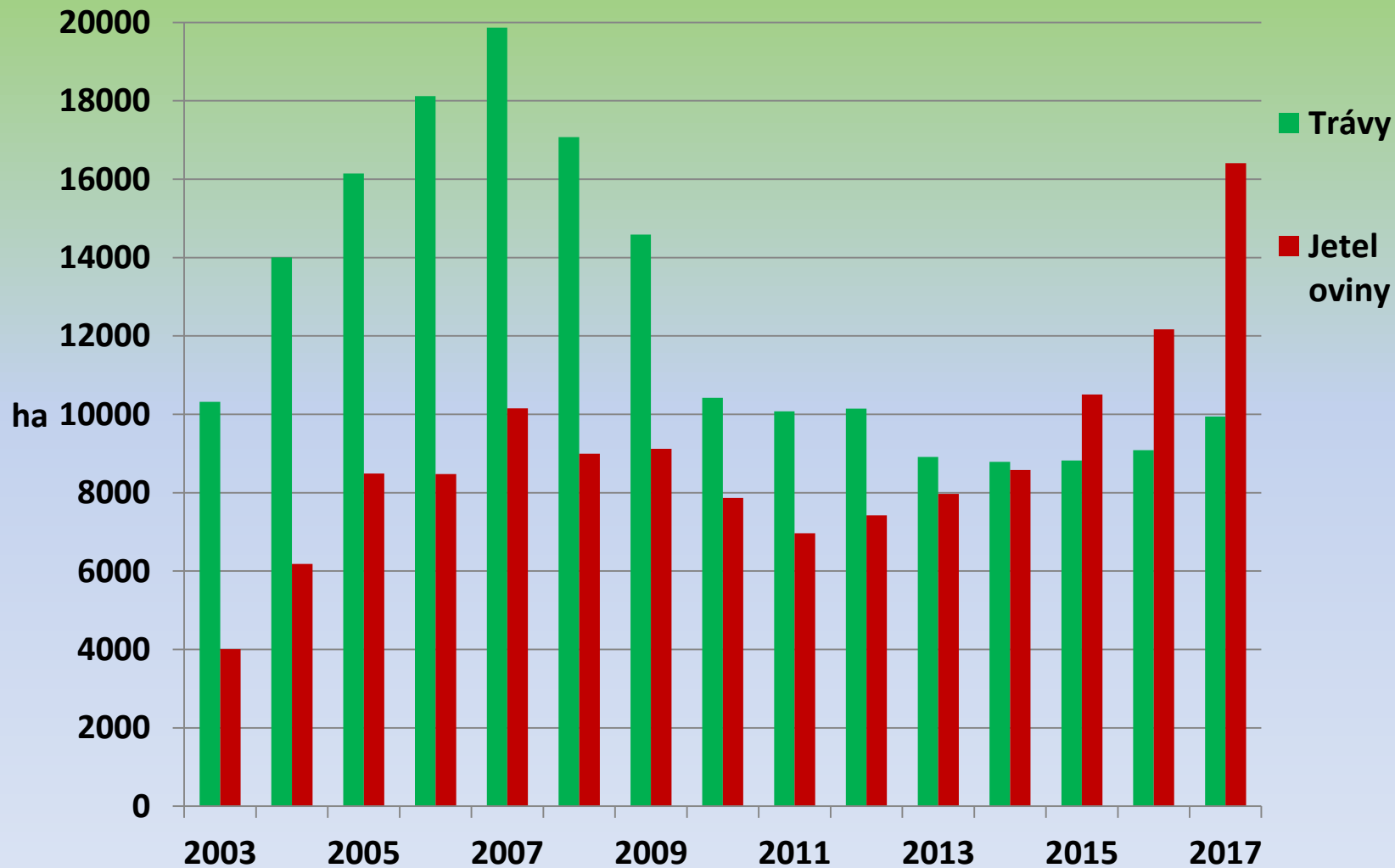

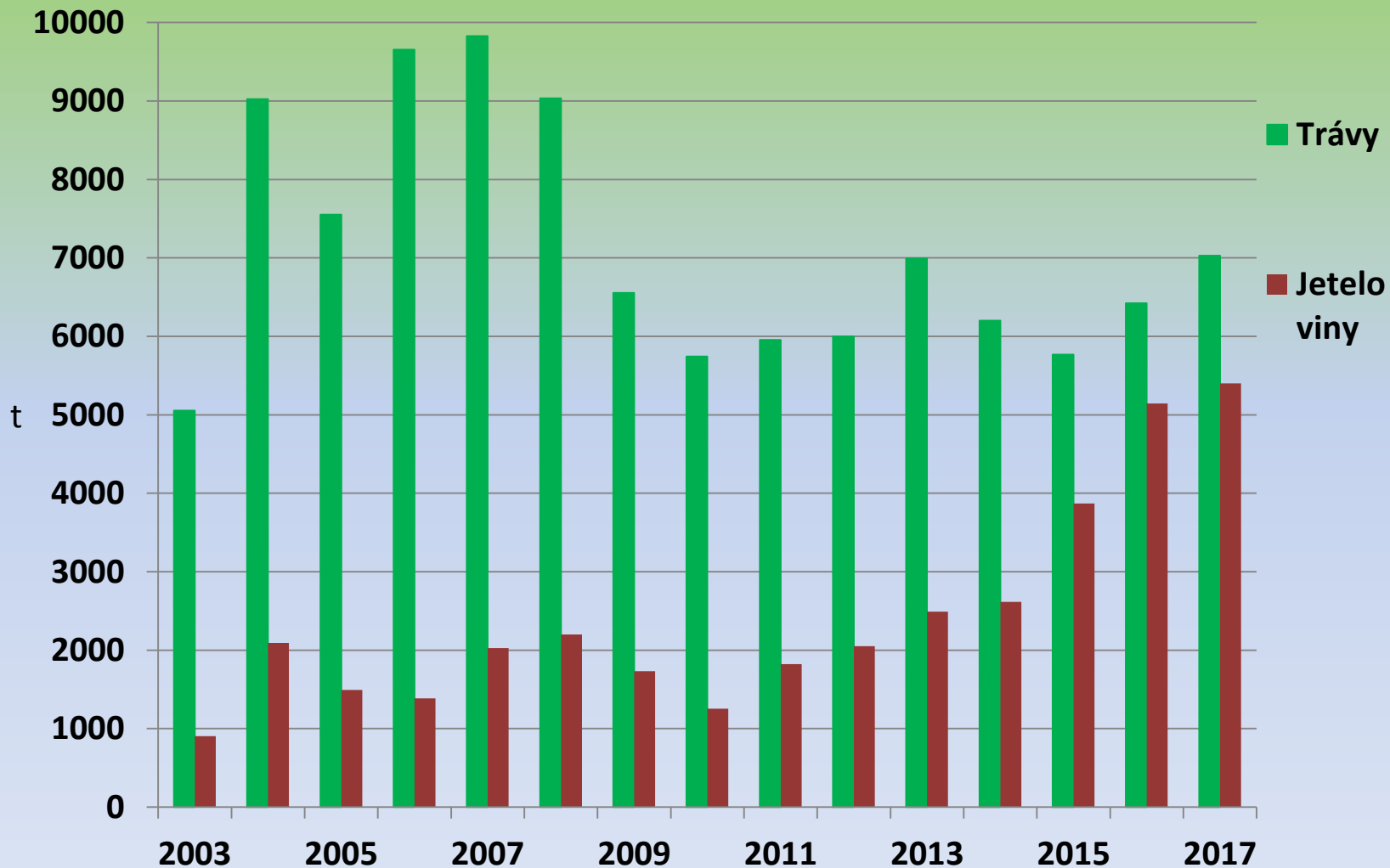
Hodnocení současného stavu

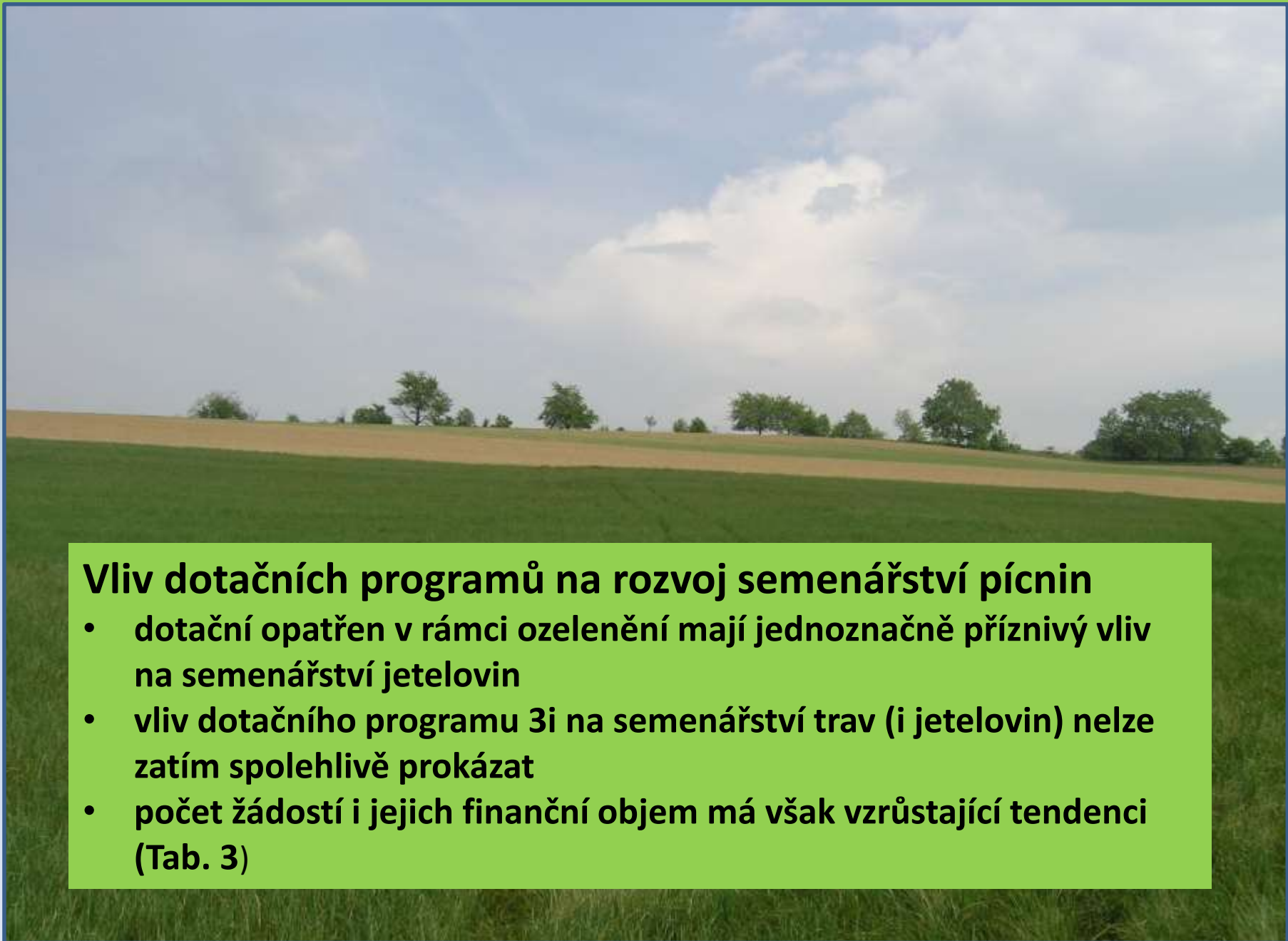
- **semenářství trav, i přes pomalé zvyšování ploch a produkce semen, stále stagnuje**
- **semenářství jetelovin je co do ploch i produkce semen na historicky nejvyšší úrovni (Grafy 5 a 6)**

Graf 5 Plochy trav a jetelovin pěstovaných na semeno v ČR v letech 2003 - 2017

Graf 6 Produkce uznaného osiva trav a jetelovin v ČR v letech 2003 - 2017

Vliv dotačních programů na rozvoj semenářství pícnin

- **dotační opatření v rámci ozelenění mají jednoznačně příznivý vliv na semenářství jetelovin**
- **vliv dotačního programu 3i na semenářství trav (i jetelovin) nelze zatím spolehlivě prokázat**
- **počet žádostí i jejich finanční objem má však vzrůstající tendenci (Tab. 3)**

Tab. 3

Přehled čerpání DP 3.i - pícniny				
	2017		2018	
	Počet žádostí	Cena v Kč	Počet žádostí	Cena v Kč
přijato	13	66 638	22	837 082
schváleno*	7	51 825	18	749 174
zamítnuto	6	14 813	4	87908
zamítnuto částečně**	-		2	

Otazník 2

Jak výrazný bude dopad suchého ročníku 2018 na další vývoj semenářství trav a jetelovin ?

- kumulace nedostatku srážek v letech 2014 – 2018 a extrémní rok 2018
- netradiční sucho v úrodných oblastech Hradecka, Pardubicka a Olomoucka
- výrazný dopad na produkci píce (1. seč: výnos o 10 – 20 % nižší, 2. seč: většinou neexistovala), např. Rakousko odhaduje rozsah škod na TTP kolem 130 mil EUR

Semenářské kultury trav (odhad na základě sklizně přírodního osiva):

- největší dopad na „krátkodobé“ jílky (výpadek sklizně cca 30 – 40 %)
- vytrvalé druhy – špatné metání, řídké a zakrslé porosty (výpadek sklizně cca 15 – 20%)
- nedobrá stav porostů založených 2018
- zatím nelze vyhodnotit vliv sucha na osivářské parametry (HTS, klíčivost a energie klíčivosti)

Semenářské kultury jetelovin

- jetel luční: 1. seč sklizena na píci, do 2. seče porosty obrůstaly slabě, nebo vůbec
- jetel nachový: ztráty nebyly tak výrazné
- vojtěška setá: očekávají se opět velmi nízké výnosy (ztráty až 50 %)
- výše ztrát závisí na lokalitě a konkrétních vláhových poměrech
- příjem žádostí pro poskytnutí dotací na zmírnění škod způsobených suchem: 16. 1. – 25. 1. 2019

Otazník 3

Jak dál v semenářství jetelovin po zákazu aplikace přípravků na bázi diquatu (dikvat, dikvát) ?

- prováděcí nařízení komise (EU) 2018/1532 ze dne 12. 10. 2018: neobnovuje se schválení účinné látky diquat
- přípravky s účinnou látkou diquat lze použít nejpozději do 4. 2. 2020
- navzdory předloženým argumentům (SPTJS a ČMŠSA) se nepodařilo vyvrátit obavy z dané látky pro lidi a ptactvo
- cca 90 % semenářských ploch jetele lučního je v ČR sklízeno pomocí desikantu (ú. l. diquat)
- sklizeň bez desikantů (dvoufázová) je sice možná, předpokládá ale nákladnější technické vybavení a hlavně stálé a suché počasí, tedy faktory, které nelze garantovat !
- lze se tedy obávat poklesu ploch jetelovin na semeno
- v rámci projektu SPTJS proběhnou na pracovišti VÚP Troubsko polní testy současně povolených desikantů (pyraflufen-ethyl/Kabuki/, glufosinát amonný/Basta 15/) a dalších látek, jako možná náhrada diquatu

Otazník 3

Co se šťovíky v množitelských porostech jetele lučního (potřebujeme Asulox) ?

- problémy se šťovíky (*Rumex* sp.) jsou všeobecně známy
- adekvátní náhrada za přípravek Asulox (ú. l. asulam) není zatím k dispozici
- fa AgroAliance požádala ÚKZÚZ o časově omezenou registraci tohoto přípravku
- jaký bude zájem o něj mezi pěstiteli (řada podniků množí jeteloviny v rámci greeningu...)?
- v rámci projektu SPTJS probíhá hledání herbicidu s nízkou fytotoxicitou vůči jeteli a eradikační schopností vůči šťovíkům (VÚP Troubsko)

Závěr

- **travní a jetelové semenářství čeká nesnadné období**
- **vzniklé překážky by však dosavadní pozitivní vývoj neměly výrazně ovlivnit, ale měly by být impulzem pro hledání nových cest v této oblasti**
- **podpora ze strany řídicích orgánů je stále nutná (citlivé komodity ?)**